

7/6211

T.C.
BAŞBAKANLIK
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı

SAYI : B.02.0.018/ 01146

29/03/ 2002

KONU : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : TBMM Başkanlığı'nın 14.03.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6211-13806/
32878 sayılı yazınız.

Siirt Milletvekili Ahmet Nurettin AYDIN'ın vermiş olduğu (7/6211-13806) yazılı soru önergesine verilen cevaplar ekte takdim edilmektedir.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

Mesut YILMAZ

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

Ekler :

Ek : 1 Soru önergesine verilen cevap (3 sayfa)

Dağıtım :

Gereği İçin :

T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi İçin :

Başbakanlığa

1- Bilindiği üzere, Türkiye'ye ilişkin adaylık statüsü Helsinki Zirvesiyle açıklanmış ve tescil edilmiştir. Avrupa Birliği Komisyonu, bu karar ışığında, Türkiye'ye ilişkin bir katılım öncesi stratejisi benimsemiş ve Türkiye'ye bir Katılım Ortaklığı Belgesi sunmuştur. Ayrıca, mali işbirliğini sağlayan yeni bir tüzüğü onaylamıştır. Türkiye'nin adaylık statüsü ile ilgili herhangi bir tereddüt bulunmamakta ve adaylık prosedürü tamamlanmış durumdadır. Ancak, Türkiye dışındaki diğer aday ülkelerin tam üyelik müzakerelerine başlamış olması ve hatta pek çoğunun müzakerelerin son aşamasına gelerek bu yıl sonu itibariyle tam üyeliklerine karar verilecek olması nedeniyle zaman zaman 10 veya 12 aday ülkeden bahsedilebilmektedir.

2 - AB, Gümrük Birliği kararı ile Gümrük Birliğinin getireceği yeni rekabet ortamına Türk sanayi sektörünün uyum sağlaması ve iki tarafın ekonomisi arasındaki farkın azaltılabilmesine yönelik olarak ülkemize ihtiyaç duyacağı mali kaynağın sağlanması hususunda taahhütte bulunmuştu. Bu kapsamda, 375 milyon ECU tutarında bütçe kaynaklı hibe ve 750 milyon ECU tutarında Avrupa Yatırım Bankası kredisi verilmesi öngörülmüş, bu yardımlar AB'nin Gümrük Birliği kararı çerçevesinde 1995 yılında yaptığı tek taraflı bildirimle taahhüt altına alınmıştı. Söz konusu yardımlar Konsey tarafından oybirliği ile onaylanma aşamasında Yunanistan'ın vetosu nedeniyle engellenmiştir. Yunan vetosu nedeniyle gerçekleşmeyen mali yardımların telafi edilebilmesi için AB Gümrük Birliği döneminde, Yenileştirilmiş Akdeniz Programı ve MEDA-1 kapsamında toplam 557 milyon ECU kredi ve 393 milyon ECU hibeyi ülkemizin kullanımına sunmuştur. MEDA I (1996-2000) kapsamında hibe olarak 700 Milyon Euro öngörülmüş olmakla birlikte fiilen 376 Milyon Euro taahhüt edilmiştir. Bu kapsamda, eğitim, sağlık, KOBİ'ler ve Sivil Toplum Örgütleri alanında 55 projenin finansman anlaşması imzalanmıştır.

3- AB'de sadece 15 üye ülke arasında değil, değişik bölgeler arasında da farklar vardır. AB'nin temel politikalarından birisi bölgeler arası dengesizlikleri azaltmaktır. Malların, kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin AB içersinde serbest dolaşımını öngören Tek Pazar ile farklı bölgeler arasındaki dengesizliklerin azaltılması amaçlanmaktadır.

Bölgeler arasında ekonomik ve toplumsal kaynaşmayı sağlamak üzere, AB toplam bütçesinin üçte birinden fazlası, dezavantajlı bölgelere yardım etmek için harcanmaktadır. Bu harcama, AB'nin Yapısal Fonları ve Uyum Fonları yoluyla kanalize edilmekte ve Avrupa Yatırım Bankası'nın kredileriyle tamamlanmaktadır.

Bu dayanışma, meyvelerini vererek 1986-1996 döneminde, AB'nin en yoksul dört ülkesi, kişi başına gelirlerini, AB ortalamasının %65'inden %76,5'ine çıkarmışlar ve kişi başına gelirin en düşük olduğu 10 bölgede kişi başına gelir, AB ortalamasının %41'inden %50'sine yükselmiştir.

Türkiye AB'nin bölgesel politikasına uyum sağlamak üzere gerekli çalışmalarını sürdürmekte ve katılım öncesi dönemde AB yardımlarının önemli bir bölümünü bölgesel politika alanında kullanmaktadır.

4- Helsinki Zirvesi sonrasında, Ülkemizin adaylığının tescil edilmesi ile adaylık sürecinde mevcut Akdeniz İşbirliği programlarına ilave yeni kaynakların tahsisi çalışmalarına gidilmiştir.

MEDA II (2000-2006), hibe olarak öngörülen bu yardım programından Türkiye'ye ayrılan pay 890 Milyon Euro'dur. Avrupa Yatırım Bankası kredisi olarak da 1,470 Milyon Euro kredi kullanımı öngörülmektedir. Bu kredinin proje çalışmaları yürütülmektedir. 890 Milyon Euro'luk hibe kaynağının yıl bazında 127 milyon Euro olan kısmı için 2001 yılında projeleri tespit edilmiş ve Finansman Anlaşması imzalanmasını takiben projeler uygulamaya girecektir. Aynı meblağın 2002 yılı programlaması için AB Komisyonu ile desteklenmesi gereken öncelikli alanların tespitine ve sonrasında bunların altında yer alabilecek projelerin seçimine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Katılım Stratejisi kapsamında 2001-2003 yılları içerisinde 150 Milyon Euro hibe ve 450 Milyon Euro AYB Kredisi kullanılması öngörülmektedir. 150 milyon Euro'luk hibe 890 milyon Euro'luk hibe paketiyle birlikte ele alınmaktadır.

MEDA II ve Katılım Stratejisi kapsamında sağlanan hibe yardımlarından 2001 yılında 14 projeye (Adalet, KOBİ'ler, İstatistik, Doğu Anadolu Kalkınma Programı, Yerel İdareler Reformu Programı, Kamu Hizmetleri Modernizasyonu Programı, Topluluk Programlarına Katılım, TAİEX teknik desteğinden yararlanma, İdari İşbirliği Fonu, Mersin Atık Su Projesi, Sanayi Kirliliği ile Mücadele) toplam 167 milyon Euro tahsil edilmiştir. Her bir projeye ilişkin Finansman Anlaşması imzalanmasını takiben projeler uygulamaya girecektir.

Ayrıca, Katılım Stratejisi kapsamında diğer adaylara tanınan 8.5 Milyar Euro tutarındaki 2000-2003 dönemi için öngörülen kredi paketinden Türkiye'ye proje bazında faydalanma imkanı tanınacaktır.

Deprem Yardımları kapsamında oluşturulan acil yardım paketi kapsamında 30+1 Milyon Euro hibe ve 600 Milyon Euro kredi [450 Milyon Euro'luk kısmı projeler (150 milyon Euro'su esnaf kredisi ve 300 milyon Euro'su altyapı ve konut kredisi) ve 150 milyon Euro'luk kısmı KOBİ'ler] sağlanmış, ilave 20 Milyon Euro hibe için finansman anlaşması imzalanmıştır.

5- AB, diğer aday ülkelere yapıldığı gibi Türkiye için de bir "Katılım Ortaklığı Belgesi" hazırlamış ve Türkiye de bu belgeye tamamlayan ve Türkiye'yi tam üyeliğe götüren yolun çerçevesini çizen Ulusal Programı hazırlamıştır.

Türkiye – AB Mali İşbirliğinin Katılım Ortaklığı Belgesi ve Ulusal Programda yer alan öncelikleri hayata geçirecek projelere kullanılması esastır.

Türkiye, bölgeleri arasındaki ekonomik ve sosyal eşitsizliği gidermeye yönelik 2001 MEDA hibe yardımının önemli bir bölümünü bölgesel kalkınmaya yönlendirmiştir. Bu kapsamda, bütçesi 45 000 000 € olarak belirlenen Doğu Anadolu Kalkınma Programının temel amaçları Doğu Anadolu illerinin bazılarında (Van, Bitlis, Muş ve Hakkari) uzun dönemde yenilikçi bölgesel politika ve planlamada yeni metodolojiler ortaya koyacak olan hem merkezi hem de yerel düzeyde kapasite gelişimini desteklemek, tarım ve kırsal kalkınma, KOBİ'lerin desteklenmesi, turizm, çevre koruması ve sosyal gelişme alanında projeler yoluyla yenilikçi bölgesel yaklaşımları geliştirmektir.

Bir diğer önemli proje olan ve 47 milyon Euro bütçeli "GAP Bölgesel Kalkınma Programı"nın genel amacı: Türkiye'nin doğusunda yaşayan insanların ekonomik ve sosyal koşullarının iyileştirilmesidir.

Bu bilgilerden de görüleceği üzere, Doğu ve Güneydođu Anadolu İllerinin kalkınması için Avrupa Birliği fonlarından yararlanılmaktadır.